Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciuri:
Brașovu, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube: în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiunilorŭ: o seriă garmondu pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LII.

„Gazeta“ iese în fie-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unu anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unu anu 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se enumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectori.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unu anu 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulu în casă: Pe unu anu 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unu esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 9. Brașovŭ, Joi 12 (24) Ianuarie 1889.

Brașovŭ, 11 Ianuarie v.

Opoșiționalulŭ „Pesti Naplo“ se plângea mai deunădĭ amarŭ, că guvernulŭ lui Tisza sugrumă orĭ-ce suflare și mișcare liberă în țéră, că a dejositŭ „națiunea“ prin mijlóce legale și ilegale până la acelŭ gradŭ, încâtŭ ministrulŭ de culte și instrucțiune publică îndrăsnesce a întroduce germanisarea *à la Thun* prin scólele țĕrii.

De ce se mai miră fóia maghiară?

Cine suntŭ óre cei ce salută cu „eljen“-urĭ frenetice orĭ-ce lege, care face silă simțemintelorŭ și convingerilorŭ nóstre și restrînge drepturile nóstre naționale? Cine aprobă mai entusiasmațĭ mĕsurile esceptionale luate în contra nóstră, volniciile comise la alegerĭ? Cine'șĭ sarŭ din piele de bucuriă, când se facŭ represalii pentru scrierĭ și vorbirĭ naționaliste ținute în dietă și afară din dietă?

Nu totŭ „Pesti Naplo“ cu soții sĕi?

Crede óre fóia maghiară, credŭ aderenții ei seriosŭ, că în Ungaria póte sĕ înflorescă libertatea cea mai frumosă pentru „națiune“ pre când libertatea cestorlalțĭ, carĭ formézâ numai códa „națiunei“, deși suntŭ în maioritate, este călcată în picióre? Puterea încurajată în escessele ei, ținut'a óre vre-odată contŭ de anumite marginĭ?

Nefericirea acestorŭ țĕrĭ a fostŭ totdéuna, că cei cu putere mai mare au pretinsŭ libertatea numai pentru dênșii și încă până acolo încâtŭ sĕ pótă tiranisa pe cei mai slabĭ. Așa a fostŭ pe vremile feudalismului și așa este adĭ pe timpurile parlamentarismului modernŭ. Au fostŭ călcate în picióre când o clasă când alta; când o națiune, când alta, când tóte laolaltă și póte sosi unŭ timpŭ ca érășĭ sĕ vină la rêndŭ tóte fără deosebire.

Cei ce nu-șĭ iau trecutulŭ ca învĕțătură nu vorŭ îndrepta nicĭodată viitorulŭ.

„Dér staturile trebue sĕ-șĭ propună realisarea vr'unui idealŭ!“ esclamă contele Albert Apponyi cu ocasiunea desbaterei asupra legii militare, apoi adause îndată: „Și acestŭ idealŭ nu póte sĕ fiă altulŭ decâtŭ cultura maghiară și numai maghiară; ér tóte legile și instituțiunile țĕrii trebue sĕ aibă de scopŭ realisarea acestui idealŭ“.

Numai de aceea se opune contele Apponyi și nouei legĭ militare, pentru că ea amână realisarea „idealului“ silindŭ pe tinerii „națiunei“ de a învĕța nemțesce.

D-lŭ conte s'a declaratŭ prin urmare solemnelŭ și în fața țĕrii ca kulturegyletistŭ și maghiarisătorŭ.

Despre contele Apponyi se crede, că are prospecte de a ajunge odată la cârma țĕrii.

Naționalitățile nemaghiare îșĭ potŭ dér înainte înfățișa viitorulŭ, ce le-ar aștepta sub unŭ guvernŭ Apponyi în privința libertății și a culturei lorŭ naționale. Apponyi ar forma unŭ guvernŭ liberalŭ totŭ așa de rĕu decâ nu mai rĕu ca alŭ lui Tisza. Cei ce au așteptatŭ dreptate și echitate dela unŭ eventualŭ guvernŭ Apponyi, sĕ-șĭ pună de pe acuma pofta'n cuiu și sĕ'șĭ caute altŭ lucru mai folositorŭ decâtŭ a adera la principiile partidei apponyiste.

Câtŭ pentru idealurĭ, aceste potŭ fi séu realisabile séu nerealisabile, séu bune séu nebune. Idealulŭ culturii unguresci cum îlŭ înțelege și proclamă Apponyi și șoviniștii maghiarĭ, mărturisimŭ, că îlŭ considerămŭ ca nerealisabilŭ și completamente nebunŭ. Națiunea maghiară nicĭ prin numĕrulŭ, nicĭ prin puterea, nicĭ prin alte împrejurărĭ și însușirĭ ale ei nu póte sĕ figureze între națiunile dătătóre de tonŭ în trebile culturii. Acésta trebue sĕ-o recunóscă în interiorulŭ lorŭ Apponyi nu mai puținŭ ca și ceilalțĭ șoviniștĭ.

Națiunea maghiară nu va fi nicĭ în viitorŭ precum n'a fostŭ nicĭ în trecutŭ dătătóre de cultură, ci numai primitóre de cultură, cu celelalte națiunĭ micĭ. Rolulŭ de mijlocitóre a culturii nu'lŭ póte avé nicĭ pentru aceea nația maghiară, pentru că în diua de adĭ prin comunicațiunea și prin comerciulŭ celŭ viu și mare popórele suntŭ în stare a'șĭ câștiga cultura din isvórele originale și e de prisosŭ oríce mijlocitorŭ.

Ce va se dică dér idealulŭ culturii maghiare cum și'lŭ imagineză Apponyi și soțĭ? Cugetă ei óre că vor puté isola popórele nemaghiare de cultura europénă? Séu voiescŭ sĕ le aducă prin legĭ de instrucțiune asupritóre — ca pe șvabii din Pesta — acolo, ca sĕ nu pótă învĕța nimicŭ în limba lorŭ maternă și sĕ pótă dobêndi puțină cultură numai învĕțândŭ mai întêiu ungaresce? Cugetă dumnealor că este cu putință sĕ dăinuéscă o asemenea tirăniă aicĭ în mijloculŭ Europei?

Alte cu totulŭ trebue sĕ fiă idealurile unui statŭ care vrea sĕ țină pasŭ cu spiritulŭ timpului și cu cerințele adevĕratei culturĭ. Idealulŭ culturii generale desvoltate pe calea cea mai ușoră și rațională, adecă prin mediulŭ limbei materne, bunăstarea materială a cetățenilorŭ, legĭ drepte și echitabile pentru toțĭ, c'unŭ cuvêntŭ unŭ idealŭ mai largŭ, nu celŭ strîmtŭ și scălciatŭ unguresc alŭ lui Apponyi.

DIN AFARĂ.

Situația în Bulgaria.

O telegramă din Petersburgŭ constată că situațiunea în Bulgaria e critică și că partisanii influinței rusescĭ câștigă terenŭ. In acéstă privință diarele din Bucurescĭ ne aducŭ scirea, că raportorulŭ militarŭ alŭ diarului „Standard“, d-lŭ Behrmann, se află de câteva dile în Bucurescĭ; densulŭ va sta mai multŭ timpŭ în România, așteptândŭ, precum a spusŭ însușĭ, desfășurarea evenimentelorŭ în Bulgaria, carĭ, după părerea sa, vorŭ urma în curêndŭ prin intervenirea Rusiei.

De altmintrelea se pare, că prințulŭ Ferdinand de Cobourg e în ajunŭ de a'șĭ perde și puținele simpatii ce-le va fi avêndŭ în Bulgaria. Etă ce se scrie din Sofia cătră „Staaten Corr.“: „Când Dumnedeu vré sĕ pérdă pe cineva îi ia mai întêiu mințile,“ la nimenea nu se putea aplica mai potrivitŭ ca la prințulŭ Ferdinand, care s'a stricatŭ acum cu totulŭ și cu clerulŭ bulgarŭ. După dispositiunile bisericescĭ, în totŭ anulŭ se convócă sinodulŭ în Sofia și în anulŭ acesta s'a deschisŭ sub președința metropoliților Simeon, Clement și Constantinŭ. In diua următóre, la Crăciunulŭ gr. or., se făcŭ serviciulŭ divinŭ pela medulŭ nopții în Catedrala Sevjeti Kral la care a asistatŭ unŭ mare numĕrŭ de Bulgarĭ evlavioșĭ. Metropoliții, încunjurațĭ de lumina fâlfâitóre a nenumĕratelorŭ luminărĭ, celebrară în plinŭ ornatŭ, ceea ce oferea o priveliște de o sĕrbătorescă pietate. Prințulŭ Ferdinand, care nu scia că și în biserica gr. or. se serbéză nascerea Mântuitorului pela medulŭ nopții, se duse la alŭ doilea serviciu divinŭ diminéța pela 9 óre în biserică, unde nu află pe nicĭ unŭ Metropolitŭ, numai pe unŭ predicatorŭ. Mâniosŭ focŭ, prințulŭ se duse la palatŭ, chemă pe ministru-președinte Stambulov și pe ministrulŭ de culte Dr. Stransky, ca sĕ le spună, că elŭ disolvă sinodulŭ, respective nu'lŭ recunósce, și că cere depărtarea mitropoliților din Sofia. In 12 Ianuarie n. pela 9 óre diminéța, cei trei capĭ bisericescĭ fură transportațĭ în trei direcțiunĭ diferite ale țerii, fiecare în câte-unu carŭ deosebitŭ și însoțițĭ de gendarmĭ, carĭ, precum se dice, s'au purtatŭ așa de rĕu, încâtŭ servitorii Metropoliților au plânsŭ. Indignațiunea e fórte mare între întréga poporațiune și e temere, că va isbugni chiar între clasele mai bune“.

Despre unŭ altŭ incidentŭ se comunică următórele din Sofia: Vechiulŭ drapelŭ ce fâlfâia pe palatŭ și care purta insemnele principelui de Battenberg, a fostŭ înlocuitŭ fără de veste, suntŭ câteva dile, cu unŭ altŭ drapelŭ purtândŭ insemnele casei de Coburg. Acestŭ faptŭ a pricinuitŭ diferite comentărĭ, drapelulŭ casei Coburg fu înlocuitŭ apoi cu unŭ drapelŭ naționalŭ. Dér în diminéța următóre drapelulŭ casei de Coburg fâlfâia din nou d'asupra palatului. Acéstă nouă aparițiune este criticată într'unŭ chipŭ diferitŭ.

Conspirația împotriva Sultanului.

In Viena au sositŭ din Constantinopole scirĭ grave. Se dice, că la palatulŭ din Yildizkiosk domnesce o viuă emoțiune, din pricină că s'a descoperitŭ o conjurațiă care avea de scopŭ sĕ ingereze asupra politicei și ideilorŭ Sultanului. Conspirația e făcută de softale (studențĭ teologĭ), de aceea i-se și dă atâta însĕmnătate, căcĭ totŭ acestŭ corpŭ religiosŭ a jucatŭ rolulŭ principalŭ și la detronarea Sultanului Abdul-Azis. Nu se scie, în ce direcțiune voiau softalele sĕ cârmuiască politica Sultanului actualŭ, destulŭ că ei au fostŭ surprinșĭ în adunărĭ secrete, în care criticau violentŭ politica Sultanului. Unii dintre softale au fostŭ arestațĭ și dușĭ la palatŭ. Aci au protestatŭ că arŭ fi conspiratŭ și au cerutŭ protecțiunea Marelui Vizir Kiamil-pașa, care dĕduse corporației Softalelorŭ numĕróse dovedĭ de generositate. Celŭ care a descoperitŭ conspirația este Mahmud Djellal-Eddin-pașa. Comisiunea însărcinată cu anchetarea faptului a ascultatŭ de mai multe-orĭ pe Marele Vizir Kiamil-pașa și pe ministrulŭ justiției Djevdet-pașa, adușĭ în afacere prin depositiunile Softalelorŭ arestațĭ. Acestŭ incidentŭ face sĕ se vorbéscă de schimbărĭ ministeriale.

Germanii în Samoa.

După scirile ce sosescŭ cu privire la Samoa, e cu putință sĕ se ivéscă neînțelegerĭ serióse între unele puterĭ și între Germania, din pricina purtării Germanilorŭ în Samoa. Dintre puterĭ suntŭ interesate în prima liniă Statele Unite americane și Anglia. Președintele Cleveland, într'unŭ mesagiu adresatŭ congresului Statelorŭ Unite, a declaratŭ, că deși Germania asigură mereu că n'are nicĭ dorința, nicĭ intenția a rĕsturna guvernulŭ indigenŭ din Samoa, nicĭ nu contestă drepturile acordate prin tratate Statelorŭ Unite în Samoa, ba încă invită pe guvernulŭ americanŭ sĕ se unéscă cu Germania pentru a restabili acolo pacea și liniștea, totușĭ din propunerile ei se observă intenția Germaniei d'a avé preponderanța în Samoa, și acésta e în contra învoelelorŭ de până acum. De altă parte purtarea ei de curênd în luptele dintre indigenĭ face sĕ se nască bănuiala, că Germania nu e mulțămită cu posiția ei neutră. Congresului i-s'au comunicatŭ și nisce documente, în care suntŭ espuse vederile președintelui în privința politicei ce e a se urma în Samoa. In timpulŭ acesta în Samoa s'au petrecutŭ fapte fórte grave, despre care o telegramă dela 20 Ianuarie raporteză astfelŭ:

Situația e fórte gravă. Germanii au datŭ focŭ mai multorŭ case, care portă stégulŭ americanŭ și au închisŭ chiar pe mai mulțĭ cetățenĭ americanĭ. Germanii au trasŭ focurĭ și asupra unorŭ oficerĭ englesĭ.

Germanii în Zanzibarŭ.

Telegramele sosite din Zanzibarŭ împărtășescŭ, că Arabii rĕsculațĭ au atacatŭ misiunea catolică aprópe de Poubou. Ei au măcelăritŭ patru misionarĭ germanĭ, ér pe trei i-au reținutŭ ca prisonerĭ, cerêndŭ unŭ prețŭ de rĕscumpărare pentru ei. Doi misionarĭ au scăpatŭ cu fuga. Unŭ alŭ doilea atacŭ l'au îndreptatŭ Arabii asupra misiunii catolice din Tugu, la 15 mile spre vestŭ de Darel-Salem. Optŭ misionarĭ au fostŭ măcelărițĭ.

„Kreuzzeitung“ anunță numirea căpitanului Wissmann în calitate de comisarŭ germanŭ pentru Africa orientală. Preotulŭ Stöcker și conservatorii au propusŭ în Reichstag sĕ se interdică vêndarea rachiului în colonii.

Consiliului federalŭ germanŭ i-s'a înaintatŭ proiectulŭ privitorŭ la protegiarea intereselorŭ germane și la suprimarea comerciului cu Negri în Africa orientală. Acestŭ proiectŭ cuprinde și cere unŭ creditŭ de vr'o două milióne mărcĭ. Mĕsurile trebuinciόse se vorŭ lua de comisarulŭ imperiului, care va avé sĕ supravegheze și asupra societății germane africane și asupra amploiaților ei.

„Times“ din Londra constată influința funestă a politicei germane în A-

frica, politică care a rĕsculatŭ pe indigenĭ în contra civilisațiunii europene. Prin acéstă politică cancelarulŭ Bismarck, dice fóia engleză. a perdutŭ multŭ din prestigiulŭ sĕu în Europa.

Mĕsurile germane la granița francesă.

Reichstagulŭ a discutatŭ bugetulŭ căilorŭ ferate și cu acéstă ocasiune deputatulŭ Petri a cerutŭ guvernului sĕ suprime mĕsurile ce le-a luatŭ la granița francesă în privința pașapórtelorŭ, de a avé visa consulilorŭ germanĭ din Franța. Ministrulŭ Boetticher a rĕspunsŭ, că aceste mĕsurĭ mai suntŭ încă și adĭ necesare în interesulŭ păcii și alŭ prosperităţii Germaniei.

Neutralitatea Belgiei și Luxemburgului.

„Standard“ examinéză eventualitatea care póte sĕ decurgă din mortea regelui Olandei și, afectândŭ a crede, că neîncrederea hrănită în acéstă privință în contra Germaniei e curatŭ gratuită, elŭ face sĕ reiasă absoluta trebuință de a respecta neutralitatea Belgiei și a Luxemburgului, și declară că statulŭ, care ar viola neutralitatea acésta, ar trebui sĕ fie consideratŭ ca inimiculŭ publicŭ alŭ Europei.

SCIRILE ḌILEI.

Boboteza în Bucurescĭ s'a serbatŭ cu deosebită solemnitate. La sfințirea apei, pe cheulŭ Dâmboviței, a asistatŭ Regele și Regina cu o suită strălucită, ministrii și toțĭ înalții funcționarĭ. Serviciulŭ divinŭ l'a celebratŭ I. Présfinția Sa Metropolitulŭ Primatŭ. După sfințirea apei Regele a trecutŭ trupele în revistă, care au defilatŭ. Tóte ḍiarele spunŭ, că defilarea a reușitŭ în modŭ strălucitŭ și Regele șĭ-a esprimatŭ adênca sa mulțămită cătră ministrulŭ de rĕsboiu generalŭ Manu, care la rêndu'i a împărtășitŭ acésta comandanțilorŭ de trupe.

***

Prințulŭ moștenitorŭ alŭ României se va logodi, precum anunță „Patriotulŭ“ din Bruxela, cu principesa Enrieta, fica cea mai mare a comitelui și comitesei de Flandra. Comitele de Flandra e frate cu regele Belgiei.

***

Dările în comitatulŭ Brașovului. Din raportulŭ inspectorului ung. de dare, cetitŭ în ultima adunare a comitetului administrativŭ, aflămŭ că în jumĕtatea a doua a anului trecutŭ s'au incassatŭ: dare directă 515,089 fl. (restanță 12,622 fl.); dare militară 13,145 fl. (restanță 1519 fl.); dare de consumŭ pe vinŭ și carne 79,832 fl.; dare de consumŭ pe zaharŭ și bere 39,247 fl.; dare de consumŭ suplimentară pe spirtŭ 43,903 fl. 27 cr.; dare pe spirtŭ 301,978 fl.; dare pe petroleu 181,809 fl.; competințe de esecuțiă 311 fl.; timbru și competințe 63,236 fl. (restanță 9,145 fl.); competințe de echivalentŭ 67,991 fl. (restanță 3218 fl.) și dare pentru fabricațiunea de bere 9297 fl. Cu totulŭ comitatulŭ Brașovului a plătitŭ în semestrulŭ alŭ doilea alŭ anului trecutŭ 1.358,194 fl., rĕmănêndŭ restanță numai 23,286 fl. Inspectorulŭ mai raportă. că în acestŭ timpŭ nicĭ o licitațiă asupra averilorŭ nemișcătóre nu s'a ținutŭ, și defraudărĭ nu s'au întêmplatŭ.

***

Reintórcerea în patriă. Ministrulŭ ungurescŭ de comunicațiune a dispusŭ încă de multŭ, ca toțĭ acei supușĭ austriacĭ și cetățenĭ maghiarĭ, carĭ voescŭ sĕ se reîntórcă din Rusia în patria lorŭ, sĕ póta căpĕta biletŭ de liberŭ percursŭ pe calea ferată. Direcțiunea căilorŭ ferate ungurescĭ a făcutŭ acum unŭ favorŭ și mai mare în privința acesta, — ḍice „Erdelyi Hirado“ — ordonândŭ, ca pentru transportarea bagagielorŭ ce nu trecŭ peste 2000 kilograme sĕ li-se facă o reducere de 50% tuturorŭ acelorŭ Maghiarĭ și Austriacĭ, carĭ vréu sĕ se reîntórne în patriă și carĭ cu documente dela consulatŭ pótŭ dovedi, că nu au avere. — Va sĕ ḍică numai Maghiarilorŭ li-se facŭ aceste favorurĭ, ér concetățenilorŭ lorŭ nemaghiarĭ nu? Apoi dreptate e asta?

***

Defraudare. Viceprimarulŭ din Agram, Ferdinand Kallabar, ca bărbatŭ de încredere alŭ institutului orășenescŭ de asigurare „Croația“, a defraudatŭ 40,000 fl. și a falsificatŭ mai multe polițe pe diferite nume. Kallabar s'a împușcatŭ în momentulŭ când era sĕ fiă arestatŭ.

***

Mare înghețată. La Constanța (Dobrogia) marea a înghețatŭ în distanță de doi chilometri dela malŭ, lucru ce de multŭ nu s'a mai vĕḍutŭ, ḍice „Românulŭ“.

Școla de fete a Associațiunei.

„Transilvania“ în numĕrulŭ sĕu mai nou vorbindŭ despre școla superióră de fete din Sibiiu a „Associațiunei Transilvane“ ḍice între altele:

Pe semestrulŭ primŭ din anulŭ 1888/9 în cele patru clase civile se vĕdŭ îmatriculate 73 eleve, éră în internatŭ 43. In totŭ casulŭ cifre respectabile acestea, decă vomŭ lua în considerațiune, că în scurtulŭ timpŭ de doi anĭ e preste putință ca unŭ institutŭ nou sĕ ajungă la cunoscința tuturorŭ classelorŭ și cercurilorŭ interesate de elŭ și sĕ'șĭ intemeieze unŭ renume, chiar și în casŭ când nu ar fi combătutŭ de nicĭ unŭ adversarŭ, pe față seu întru ascunsŭ. Dela 1 Februarie înainte se primescŭ eleve în tóte clasele pe sem. II-lea, cum și în internatŭ, pe lângă condițiunile cuprinse în regulamentŭ.

Cu câtŭ se vorŭ îmulți elevele, cu atâtŭ și spesele vorŭ de cresce. Din ḍiua în care Associațiunea, seu mai esact însașĭ națiunea, va îngriji de unŭ fondŭ sigurŭ, din alŭ cărui venitŭ regulatŭ sĕ pótă fi plătițĭ profesorii, spesele internatului de fete potŭ sĕ scadă la 15 fl. pe lună, éră didactrulŭ seu taxa școlastică la 10 fl. pe anŭ. Spesele internatului în acelŭ casŭ fericitŭ arŭ putea fi și mai micĭ, decă nu amŭ sci cu toții, că tinerimea de sexŭ femeescŭ cere cu totulŭ alte îngrijirĭ de natură delicată, care la tinerimea de sexulŭ bărbătescŭ nicĭ din auḍŭ nu suntŭ cunoscute.

Desbaterile asupra legii militare.

Deputatulŭ *Czirer* combate proiectulŭ, fiindcă măresce sarcinele militare peste mĕsură, ceea ce numai în interesulŭ unei puterĭ militare naționale ar fi ertatŭ sĕ se facă. Chiar și în privința dreptului publicŭ proiectulŭ însemnéză unŭ regresŭ și față cu milițiile (landvehrulŭ și honveḍii) i-s'au datŭ ministrului de rĕsboiu astfelŭ de drepturĭ, încâtŭ până la o deplină unificare numai câțĭva pașĭ îi mai trebue.

Algernon *Beothy* susține proiectulŭ. Temerile suntŭ neîntemeiate. Dietei îi remâne dreptulŭ și după 10 anĭ d'a încuviința orĭ nu recruțĭ, precum va cere interesulŭ și binele țĕrii. Vorbitorulŭ se declară și pentru disposițiunile privitóre la voluntarĭ și recomandă proiectulŭ spre primire.

Fenyvessy combate violentŭ proiectulŭ. Elŭ aprobă ființa și basa alianței cu imperiulŭ germanŭ, dér nu ca fiindŭ subordonatŭ, ci ș Germania sĕ aprețieze valórea alianței. E gata a acorda totŭ ce e necesarŭ pentru apĕrarea comună, dér nu cu prețulŭ călcării constituției orĭ a dejosirii tinerimei și a culturei patriei. Vorbitorulŭ acceptă moțiunea lui Apponyi.

Contele Iuliu *Andrassy* combate concepțiunea lui Apponyi, care a ḍisŭ, că cultura ungurescă trebue sĕ pĕtrundă tóte singuraticele instituțiunĭ ale statului. Decă din acestŭ punctŭ de vedere nu se face nicĭ o escepțiune la armată, care e o instituțiune comună, atuncĭ pentru ce sĕ nu mergemŭ mai departe la afacerile esterne, la diplomațiă? Când se ḍice, că afacerile comune trebue sĕ fiă pĕtrunse de cultura ungurescă, urméză de aci, că și de cultura austriacă trebue sĕ fiă pĕtrunse, și în casulŭ acesta nu e altă resolvare, decâtŭ a separa instituțiunea în două părțĭ și a basa pe una pe cultura ungurescă, pe cealaltă pe cultura austriacă. Aplicândŭ acésta la armată, amŭ ajunge acolo, ca acei oficerĭ, carĭ esŭ din institutele de aci, sĕ pótă servi numai în Ungaria, ceilalțĭ numai în Austria. Dér decă vremŭ sĕ susținemŭ comunitatea armatei, atuncĭ și basa corpului oficerescŭ și a educațiunei lui trebue sĕ fiă neapĕratŭ comună. Primesce proiectulŭ.

Ministru-președinte *Tisza* rĕspunde lui Fenyvessy, care a împutatŭ, că biuroulŭ oficialŭ telegraficŭ, susținutŭ de statŭ, împărtășesce pressei vieneze scurtŭ orĭ chiar de locŭ vorbirile deputațilorŭ opoziționalĭ, pe când ale celorŭ guvernamentalĭ le împărtășesce pe largŭ. Ministrulŭ Tisza ḍice, că guvernulŭ n'a datŭ nicĭ o instrucțiune biuroului, ce și cum sĕ comunice desbaterile. Decă biuroulŭ e vinovatŭ, foile sĕ céra a'șĭ face datoria. Elŭ crede însĕ, că raportŭ s'a trimisŭ, dér foile vieneze nu l'au publicatŭ. Și în acéstă privință ministru-președinte ungurescŭ nu póte dispune. „Eu m'așŭ bucura — ḍise Tisza — decă vorbirile, precum și a deputatului Fenyvessy, s'ar publica pe largŭ. căcĭ acésta n'ar puté decâtŭ sĕ folosescă partidului nostru“.

Acusiu *Beothy* respinge proiectulŭ, care face aprópe imposibilă regularea finanțelorŭ ungurescĭ. Elŭ salută din inimă alianța cu Germania, dér tractatulŭ nu obligă monarchia austro-ungară sĕ sporescă înarmările. Alianțele se 'ncheiă nu ca sĕ îmulțescă sarcinele, ci ca sĕ le ușureze. Vorbitorulŭ mai ḍise, că partidulŭ sĕu (oposiția moderată) nu luptă contra culturei germane, ci în contra germanisării. Recomandă spre primire moțiunea lui Apponyi.

Darday votéză proiectulŭ cu tótă liniștea, pentru-că nicĭ cheltuelile nu le vorŭ spori cum a socotitŭ Horanszki, nici o încălcare a constituțiunii nu însemnéză deși în textŭ votarea anuală a contingentului recruțilorŭ nu e îndeajunsŭ esprimată. Disposițiunile privitóre la voluntarĭ le acceptă, voluntarulŭ sĕ depună esamenulŭ de oficerŭ; dér sĕ li-se facă posibilŭ acésta și prin depunerea esamenului în limba ungurescă, limba germană însĕ sĕ formeze unŭ obiectŭ de instrucțiune. Primesce proiectulŭ în generalŭ.

Ig. *Helfy* votéză pentru moțiunea lui Ugron și pentru armată ungurescă de sine stătătóre. In § 14 vede vorbitorulŭ o provocare a națiunei ungurescĭ, ca și cum i-s'ar ḍice: Până acum voi n'ațĭ fostŭ mulțămițĭ cu legea militară, acum vĕ cerŭ jertfe și mai marĭ; dér ca pe viitorŭ sĕ nu mai fiu espusŭ nicĭ unei astfelŭ de neplăcerĭ, nu vĕ va mai fi permisŭ sĕ vorbițĭ în totalŭ asupra puterii militare, recruții însĕ trebue sĕ'i dațĭ punctualŭ.

Ladislau *Tisza* ḍice, că întréga Europa se află într'o situațiune, care o silesce a se înarma, până și liberala și neutrala Belgiă se înarméză. Inaintea acestei situațiunĭ trebue sĕ se plece orĭ cine, decă nu voesce sĕ rĕmână neapĕrate grănițele patriei. Vorbitorulŭ justifică disposițiunile relative la voluntarĭ. Ce privesce cestiunea limbei, nu-i vorbă, aspirațiunile sale nu i-le 'ndestulesce, totușĭ vede în ceea ce s'a pusŭ în perspectivă unŭ progresŭ. Recomandă proiectulŭ.

V. *Illyes* respinge proiectulŭ și votéză pentru moțiunea lui Ugron.

Iuliu *Horvath* e în generalŭ pentru proiectŭ, fiindŭ că prin votarea lui se oferă mijlócele necesare pentru apĕrarea națiunei, a statului, a monarchiei și a tronului. Ce privesce § 14, elŭ pune greutatea pe aceea, că óre cu cale și necesarŭ e a face fără motivŭ seriosŭ modificărĭ mai marĭ, orĭ mai micĭ, esențiale orĭ neesențiale în astfelŭ de disposițiunĭ ale legii, care forméză așa ḍicêndŭ o lege fundamentală. Dér elŭ vede unŭ astfelŭ de motivŭ temeinicŭ în aceea, că modificările le cerŭ interesele celuilaltŭ statŭ alŭ monarchiei. Admite însĕ, că în § 14 suntŭ menținute garanțiile principale cuprinse în legea din 1868; dér nu e aplecatŭ a învĕli în întunerecŭ, fără motivŭ seriosŭ, o disposițiune clară, care liniștesce națiunea. Intr'o monarchiă dualistă nu trebue sĕ se facă dependente de întêmplările rĕsboiului orĭ de puterea militară acele drepturĭ ce și le eluptă orĭ păstréză unulŭ orĭ celalaltŭ statŭ. De aceea formularea § 14 îlŭ îngrijesce, că proiectulŭ de lege, decă nu înlătură o disposițiune cardinală a legii, celŭ puținŭ o învĕlue în óre-care întunerecŭ și așa se póte întêmpla ca pactulŭ economicŭ și financiarŭ sĕ devină o formă golă. Vorbitorulŭ nu se mulțămesce nicĭ cu aceea, că în privința limbei ungurescĭ se va purta de grije în instrucțiune și că ministrulŭ e avisatŭ prin resoluțiune sĕ facă acésta. Speră în fine sĕ nu se întêmple ca elŭ sĕ trécă din partidulŭ guvernului, pe care l'a urmatŭ până acum, într'unŭ partidŭ, unde suntŭ atacațĭ aceia, pe carĭ i-a sprijinitŭ până acum.

Ministru-președinte *Tisza* ḍice cu privire la § 14, că în proiectŭ nu póte fi vorba despre aceea, ca unŭ statŭ alŭ monarchiei sĕ se estindă pe socotela celuilaltŭ, căcĭ atuncĭ ar fi și elŭ în contra acésta. In § 11 alŭ legii de mai nainte era stabilitŭ efectivulŭ de rĕsboiu. In § 14 alŭ proiectului se stabilesce contingentulŭ anualŭ de recruțĭ, presupunêndu-se votarea anuală. Acéstă disposițiă nu se póte modifica timpŭ de 10 anĭ, decâtŭ printr'unŭ proiectŭ alŭ guvernelorŭ cu consimțĕmêntulŭ preînaltului comandantŭ alŭ armatei, decĭ totdeuna se cere aprobarea legislativei. Ministrulŭ ḍice că decă e nevoiă, e gata sĕ dea la protocolŭ o declarațiune a guvernului, că urmarea acestui paragrafŭ nu póte fi alta, decâtŭ aceea că, decă înainte de espirarea celorŭ 10 anĭ nu s'ar stabili o înțelegere pentru o durată de timpŭ hotărîtŭ mai scurtŭ orĭ mai lungŭ pe temeiulŭ propunerilorŭ ce s'ar face la timpŭ, sĕ se céră atuncĭ legislativei, ca legea esistentă (în casulŭ de față cea nouă) sĕ se prelungescă pe unŭ anŭ, până ce s'ar stabili o înțelegere. Recomandă proiectulŭ spre primire.

Intêmplărĭ diferite.

Focŭ. In castelulŭ din Zsomboly alŭ contelui Csekonics a isbucnitŭ unŭ focŭ, care în scurtŭ timpŭ consumà multe obiecte prețióse aflătóre în acestŭ castelŭ. Intre altele a arsŭ unŭ scaunŭ sculptatŭ cu multă artă, alŭ căruia prețŭ era socotitŭ în 15,000 de francĭ. Foculŭ l'a pricinuitŭ încălḍirea cu gazŭ aerianŭ a castelului, care deși din causa ernei nu era locuitŭ, trebuia însĕ sĕ fiă încălḍitŭ mai alesŭ pentru pompósa grădină de érnă, ce asemenea căḍu jertfă flacărilorŭ. Abstragêndŭ dela obiectele de artă, paguba totală se socotesce la 35—40,000 florinĭ.

Din comitatulŭ Făgărașului

Țéra Oltului, la sfĕrșitulŭ a. 1888.

Domnule Redactorŭ! Din acestŭ nefericitŭ comitatŭ fórte puținŭ s'a scrisŭ și mai puținŭ se scrie de unŭ timpŭ încóce, așa încâtŭ ar crede omulŭ, că lucrurile mergŭ de minune bine, pe când ele mergŭ de minune rĕu.

Inainte de a intra în meritulŭ lucrului, trebue sĕ constatŭ, că bine a ḍisŭ cine a ḍisŭ, cumcă: „Până când nu se va forma și la noi Românii acelŭ areopagŭ supremŭ — adecă opiniunea publică — înaintea căruia sĕ fiă silițĭ a se pleca toțĭ aceia cașĭ voescŭ a trăi în societatea românéscă, — ba chiar și străinii carĭ trăescŭ din sudórea românéscă, adaugŭ eu — până atuncĭ de îndreptare nu póte fi vorba!

In acéstă nefericită țéră, și mai ne

fericită ca comitatŭ, poporulŭ îmbrâncesce cu totulŭ la pămêntŭ, din causa săraciei celei mari. Nu scie, bietulŭ, pe ce ar mai putea face parale, pentru a pute suporta sarcinele cele multe puse pe spatele lui, şi a acoperi darea mare ce-lŭ apasă greu. Dovadă, cumcă sărăcia şi-a ajunsŭ culmea, abstragêndŭ dela aceea, că massa poporaţiunei este înglodată în datorii până în grumazi, aşa încâtŭ are mai multă datoriă, decâtŭ avere, voiu aminti numai următórea împrejurare:

Ţi-se rupea inima, vĕdêndŭ în ajunulŭ Crăciunului nemţescŭ, trecêndŭ sute de căruţe încărcate cu servitori, cari veniau dela Cisnădiă pe sĕrbători acasă, unii cântândŭ, dêr mai mulţi plângêndŭ pentru că cei mai mulţi la reîntórcere nu'şi mai aflară în viéţă séu tata, séu mama séu fraţii, séu surorile. Acestŭ rĕu, ce l'a produsŭ sărăcia, nu numai că nu scade, din contră mereu cresce. Şi care sĕ fiă causa acestui rĕu, a săraciei? „Dela capŭ se împute pescele.“ Rĕulŭ, — ca sĕ nu mĕ estindŭ prea departe — zace în linia ântêiu în conducĕtorii comitatului şi în specie ai administraţiunei, cari până astădi stăruiescŭ în nechibzuita lorŭ credinţă, cumcă: poporulŭ ar fi pentru ei şi nu ei pentru poporŭ!

Tótă administraţia în Comitatŭ, şi mai cu sémă dela restaurarea oficialilorŭ, nu este altceva, decâtŭ tragerea în cercetări criminale şi disciplinare a unora dintre oficialii comitatensi şi comunali, cari cercetări durézŭ cu anii şi nu mai au sfîrşitŭ. Cele mai multe posturi, atâtŭ la Comitatŭ, câtŭ şi la Preturi suntŭ mai tóte substituite după capriţiulŭ unuia şi altuia. Ca sĕ nu fiu prea lungŭ şi în modulŭ acesta sĕ abusezŭ de paciinţa D-Vóstră şi a publicului, lasŭ centrulŭ şi trecŭ de-a una în provinciă, carea va ilustra în deajunsŭ centrulŭ!

Voiu trece la cerculŭ Şercaia. Decă ar fi fostŭ cineva, care sĕ fi privitŭ cu ochi ageri la administraţia de până acum din cerculŭ Şercaia, s'ar fi luatŭ cu mânile de pĕrŭ. La pretura din Şercaia, fostulŭ pretore alesŭ, vice-pretorele, după cum era atunci când s'au alesŭ, cancelistulŭ, ba chiar şi servitorulŭ se află suspendaţi şi traşi în cercetare criminală, care este în curgere mai bine de 3 ani de dile, fără de a se sfêrşi. De atunci şi până astădi a fostŭ şi suntŭ locurile de oficiali totŭ substituite după chipul şi asemĕnarea lor! Abia cu prima Oct. a. c. s'a putut afla totuşi un bărbat destoinicŭ pentru a spăla rugina şi a aduce agendele în ordine, şi acesta prin strămutarea primŭ-pretorelui Alesandru Belle dela pretura Brăneană la Şercaia, unicululŭ bărbatŭ desvoltatŭ în tóte afacerile de administraţiune; dêr şi acum ca pretore-substitutŭ este êrăşi unŭ favoritŭ alŭ celorŭ de susŭ, adusŭ de pe la Bergeşŭ, êr cancelistŭ unŭ fostŭ meseriaşŭ de profesiune mĕsarŭ.

In acestŭ cercŭ pretorialŭ, pe lângă oficialii dela pretură, suntŭ suspendaţi şi notarii cercuali din Perşani şi Veneţia inferióră, precum şi din Şinca vechiă şi traşi în cercetare disciplinară, care durézŭ cu anii şi nu se mai finesce.

La acéstă pretură a fostŭ mai totdéuna rĕu. Rĕulŭ a crescutŭ cu deosebire dela anulŭ 1883 şi până la 1-a Octomvre a. c. Slujbaşii de până acum dela pretură, nu-i vorbă, s'au şi dusŭ ca şi când nu ar mai fi fostŭ, pĕcatele lorŭ însĕ nu sciu cine le va ispăsi. Se vede trĕba, că în lumea acésta nu'şi vorŭ lua rĕsplata cuvenită după faptele lorŭ, pentru că'şi găsescŭ protectori de feliulŭ lorŭ, cari îi aplică ca scriitori pe la Comitatŭ séu pe airea, în locŭ sĕ fiă puşi la loculŭ ce li se cuvine*) celŭ puţinŭ până când li se vorŭ termina cercetările criminale şi disciplinare.

Ca sĕ mĕ mai ocupŭ cu activitatea fiăcăruia din cei de soiulŭ acestora mai că nu se plătesce. Cu unŭ cuvêntŭ: a fostŭ rea! Voiu aminti numai unŭ lucru sĕvêrşitŭ sub unŭ „Românŭ“. Pre când se afla dênsulŭ ca pretore la Şercaia, la recomandarea altui „Românŭ“ s'a alesŭ de medicŭ cercualŭ unŭ Jidovŭ, în care poporulŭ nu are nici o încredere, dovadă e, că părinţii copiilorŭ se ducŭ până la Făgăraşŭ, ca sĕ le vaccineze copii, şi trecŭ pe dinaintea casei medicului lorŭ. Fiindŭ ómenii sĕraci şi Făgăraşulŭ departe, nu potŭ totdéuna sĕ mérgă acolo, de câte ori au pre cineva bolnavŭ, şi aşa se întêmplă, că unii morŭ în flórea etăţii, numai la medicululŭ lorŭ nu se ducŭ, pentru că n'au încredere în elŭ. Asta-i o stare destulŭ de tristă.

(Va urma.)

*) După cum a fostŭ vorba în representanţa municipală, 17 mii ar costa reparaturile închisorii comitatului. Sĕrace poporŭ românŭ, ţine bine spatele.

Literatură.

„**Romänische Revue**“, singurulŭ organŭ redigiatŭ în limba germană, care dă informaţiuni despre Români, edatŭ de Dr. *Corneliu Diaconovich*, apare dela anulŭ nou în Viena.

Broşura I pentru Ianuariu 1889, care e mai de multŭ gata, se va pute expeda acum, după ce direcţiunea a corĕspunsŭ prescrierilorŭ legilorŭ de pressă austriace. Ea are următorulŭ cuprinsŭ: *Zum Jahreswechsel.* — *Ludwig Mocsáry über die Nationalitätenfrage in Ungarn.* — *Die Sachsen in Siebenbürgen.* (Zur Heltauer Abgeordnetenwahl). — *Rundschau* (Era nouă von P. Carp.--Der Mädchenmarkt in Siebenbürgen. — Die Macedo-Romänen in Wien). — *Einiges über den Gang und die Entwickelung der theol. u. cler. Cultur in der Bucovina.* Von Isidor Ritter v. Onciul. — *Die Colinda, ihr Ursprung und ihre astronomische Bedeutung.* Von S. Mangiuca. — *Dora d'Istria.* (Mit portrait). — *„Geschichte der Romänen im traj. Dacien“.* Von A. D. Xenopol, bespr. v. P. Brosteanu. — *Ein Romäne....* (Gedicht, deutsch u. romänisch.) — *Litteratur u. Kunst.* (Sieben offene Briefe an König Carol v. Romänien. — Die Serben und die romänische Litteratur.)

„Romänische Revue“ costă pe anŭ 10 fl. pentru Austro-Ungaria, 12 mărci pentru Germania şi 20 franci pentru cea-laltă străinătate.

Scrisorile şi banii pentru Direcţiune sĕ se adreseze: an die Hoftheaterbuchdruckerei I. B. Wallishauser, Wien, VIII. Lenaugasse 19.

Convorbiri Literare, ce aparŭ odată pe lună în Bucuresci sub direcţiunea d-lui *Iacobŭ Negruzzi*, au în Nr. 10 dela 1 Ianuarie următorulŭ sumarŭ: Ochire istorică asupra inamovibilităţii judecătorilorŭ, de A. Papadopulŭ-Calimah; Raportulŭ lui Barbu Ştirbeiu către Kisseleff (urmare); Unŭ drumŭ greşitŭ (novelă), de Duiliu Zamfirescu; Lascarŭ Viorescu, trad. de A.; Aelius Lamia, Ad varum, Archytas, trad. de D. C. Ollanescu; Hărtii vechi, de G. I. Lahovary; poesii poporale, de Alesiu V.; Bibliografiă; Corespondenţă.

Amiculŭ Familiei, diarŭ beletristicŭ şi enciclopedicŭ literarŭ cu ilustraţiuni; apare în Gherla la 1 şi 15 a fiă-cărei luni în mărime de câte 2—3 cóle şi costă pe anŭ 4 fl., pentru România pe anŭ 10 franci. Anulŭ XIII. Proprietarŭ, Redactorŭ şi Editorŭ *N. F. Negruţiu.* — N-rulŭ, 2 dela 15 Ianuarie conţine: Ioanŭ F. Negruţiu (urmare); Natura în amorţélă (ilustraţiune); Influinţa mândriei (novelă org.), de Paulina Rovinarŭ; Cele trei costume (poveste franţuzéscă); Cum se împlinesce visulŭ (poesiă), de G. Simu; Cugetări despre valórea şi desvoltarea caracterului, de Dr. Gregoriu Silaşi; Poesii de Heinrich Heine (poesiă), de C. Morariu; Despre amorŭ (conversaţiune), de Amicus; Diverse; Glume (cu două ilustraţiuni).

Cununiă.

D-lŭ *Ioanŭ I. Gavetă* şi D-şóra *Maria I. Moroianu* îşi vorŭ serba cununia Joi în 12 (24) Ianuarie a. c. în biserica Sf. Adormiri din Satulungŭ.

Ii felicitămŭ!

Mulţămită publică. *)

Subscrişii, în numele întregei comune, îşi ţinŭ de cea mai săntă datorinţă a-şi esprima adânca lorŭ recunoscinţă şi mulţămită Ilustritaţei Sale Domnului Iosifŭ Hossu, vicepreşedinte la comptabilitatea din Budapesta, care cu ocasiunea comasaţiunei în hotarulŭ Ghirişului românŭ a dăruitŭ din proprietatea sa de acolo pe séma scólei confesionale gr. cat. 2 jugăre de locŭ arătorŭ. Pentru acestŭ darŭ şi pentru viulŭ interesŭ arătatŭ faţă cu scóla nóstră confesională gr. cat. Eforia scolastecă aduce marinimosului dăruitorŭ cea mai profundă şi căldurósă mulţămită.

Ghirişulŭ românŭ, 16 Ian. 1889.

Ionŭ Blaga, Cooper. paroch. — Rusu Iliă, coratorŭ prim. — Olteanu Petru.

*) Suntŭ rugate şi celelalte diare române a reproduce acéstă mulţămită.

TELEGRAMELE „GAZ. TRANS“.

(Serviciulu biuroului de coresp. din Pesta)

Budapesta, 23 Ianuarie. Partida independentă a hotărîtŭ sĕ aducă în cameră unŭ amendamentŭ cerênd sĕ jure armata pe constituţiune.

Bucuresci, 23 Ianuarie. Contra eventualei propuneri de a da în judecată pe fostulŭ cabinetŭ Brătianu vorŭ vota şi mai mulţi conservatori.

Berlinŭ, 23 Ianuarie. Consiliulŭ federalŭ a primitŭ proiectulŭ privitorŭ la Africa orientală.

DIVERSE.

Din viéţa lui Fridericŭ celŭ mare. Unŭ tênĕrŭ Polonezŭ, care nu scia bóbă nemţesce, se înroléză între granadirii din garda regelui. La sfêrşitulŭ lunei, Fridericŭ trebuia sĕ trécă în revistă regimentulŭ. Căpitanulŭ companiei chiémă pe Polonezŭ şi'i spune, că Fridericŭ are obiceiu sĕ pună următórele trei întrebări, pe rêndŭ, soldaţilorŭ pe cari îi vede pentru prima óră: 1) de câţi ani eşti? 2) de când eşti în serviciulŭ meu? 3) eşti mulţămitŭ de superiori şi de hrană? Ilŭ învĕţă apoi cum sĕ rĕspundă la fiă-care întrebare la rêndulŭ ei, pe nemţesce, ca sĕ nu bage de sémă Regele, că e străinŭ. „La întêia întrebare vei rĕspunde: de două-deci şi unulŭ de ani; la a doua sĕ rĕspundi: de o lună. şi la a treia: de amêndoue. (Alle beide.)

A doua di Fridericŭ ilŭ vede şi îi face cele trei întrebări obicînuite schimbândŭ însĕ ordinea:

„De când eşti în serviciulŭ meu?“

„De două-deci şi unulŭ de ani“, rĕspunde Polonezulŭ.

„Atunci de câţi ani eşti“ întrebă regele uimitŭ.

„De o lună“, rĕspunde Polonezulŭ nepăsătorŭ.

„Cum? Atunci unulŭ din noi trebue sĕ fiă nebunŭ.

„Amêndoi“, dise soldatulŭ, credêndŭ că rĕspunde la cea de a treia întrebare obicînuită.

Căpitanulŭ s'a alesŭ cu 20 de dile arestŭ de rigóre.

Copilŭ sĕlbaticŭ. Se scrie din Mecsicŭ că în munţii Santa Rosa, în apropiere de oraşulŭ Tancalmitz, s'a găsitŭ unŭ băiatŭ sĕlbaticŭ, care nu scie nici sĕ vorbéscă.

Elŭ a fostŭ adusŭ la Tancalmitz şi a fostŭ băgatŭ într'o grădină încunjurată cu gardŭ înaltŭ. Elŭ mânâncă cu lăcomie fructele din grădină precum şi salată, rădăcini şi flori. Pe ómenii ce trecŭ pe lângă dênsulŭ nici nu'i bagă în sémă. Lumea credea, că e cu totulŭ inofensivŭ. Intr'o di însĕ elŭ apucă unŭ copilŭ şi începŭ sĕ'lŭ mânânce. Inainte ca sĕ alerge ómenii în ajutorulŭ copilului, elŭ îi şi mâncase obrazulŭ şi o parte din braţŭ. Când observă, că vorŭ sĕ'i ia copilulŭ, elŭ ilŭ strînse de gâtŭ până ce'lŭ omorî. Sĕlbaticulŭ a fostŭ legatŭ cu unŭ lanţŭ şi acum nu se scie ce sĕ se facă cu dênsulŭ.

Copilŭ ucisŭ de elefantŭ. Menageria de pe bulevardulŭ Jaman din Bruxela are obiceiu de a'şi plimba pe stradele oraşului elefanţii şi dromaderele spre a atrage lumea curiósă de a vedé şi alte animale. Lunia în sĕptĕmâna trecută trei elefanţi din numita menageriă s'au opritŭ la nisce havusuri din hala de peşte spre a se adăpa. Unulŭ din elefanţi se depărtă puţinŭ de ceilalţi fără ca păzitorulŭ lorŭ sĕ observe. Apropiindu-se de unŭ altŭ havuz, deteţacolo peste unŭ copilŭ, pe care'lŭ apucă cu trompa şi'lŭ aruncă spre zidŭ. Copilulŭ muri pe dată.

Bugetulŭ Papei. După bugetulŭ făcutŭ pe anulŭ 1889, veniturile papali se urcă la 14,500,000 franci şi cheltuelile la 8,489,000 franci, rĕmânêndŭ astfelŭ unŭ escedentŭ de peste 6,000,000 franci.

Veniturile: banulŭ S-tului Petru 7,500,000 franci; dobânda banilorŭ plasaţi în străinătate 2,500,000 franci; daruri şi altele 500,000 franci; ceea ce face unŭ totalŭ de 12.500,000 franci, la cari mai trebue a adăuga 2,000,000 franci primiţi pentru jubileu.

Cheltuielile: daruri făcute în Roma 100,000 franci; daruri făcute în Italia, 70,000 fr.; ajutóre ordinare bisericelorŭ, 150,000 franci; ajutóre ordinare preoţilorŭ, 150,000 franci; pentru propagandă, 670,000 franci; pentru serviciulŭ diplomaticŭ, 500,000 franci; pentru misiuni 1,000.000 franci; pentru întreţinerea monumentelorŭ 250,000 franci; lefurile cardinalilorŭ, 2,000,000; pentru seminare, 2,250,000 franci; alte cheltueli.

Uraganu. In dilele trecute au fostŭ în Pensilvania (America) furtuni, care au pricinuitŭ mari stricăciuni şi nenorociri. Până acum nu s'a putŭtŭ constata numĕrulŭ caselorŭ surpate, alŭ pădurilorŭ devastate şi alŭ navelorŭ înecate. Dărîmându-se o construcţiă nouă în Pittsburgŭ, au peritŭ sub ruine 15 persóne şi alte 40 persóne rănite au fostŭ scóse de sub ruine. Până acum s'au surpatŭ 14 biserici, după cum spunŭ scirile primite. In Heading uraganulŭ a descoperitŭ casele; s'a întêmplatŭ şi o explosie, prin care casele au luatŭ focŭ şi au peritŭ în flacări patru ómeni. O fabrică de mătase a cădutŭ, îngropândŭ 200 lucrători, în mare parte băeţi şi fete. Până acum s'au scosŭ 80 de cadavre. Oraşele Sneburg, Harrisburg, Wiliamspart şi Wheeling suntŭ în mare parte nisce ruine; pretutindeni au peritŭ ómeni. In Oarlisle s'a surpatŭ arsenalulŭ şi şcola mai toţi din lăuntru au fostŭ răniţi seu ucişi. In Pittsburgŭ n'a rĕmasŭ o casă întregă.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 21 Ianuarie st. n. 1889.

Bancnote românesci	Cump.	9.22	Vênd.	9.23
Argintŭ românescŭ -	„	9.10	„	9.15
Napoleon-d'ori - - -	„	9.52	„	9.55
Lire turcesci - - -	„	10.80	„	10.88
Imperiali - - - -	„	9.80	„	9.88
Galbini	„	5.60	„	5.69
Scris. fonc. „Albina“ 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusesci - - -	„	127.—	„	128.—
Discontulŭ - - - -	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 22 Ianuarie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	101.50
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	93.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	145.40
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) - -	98.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) - -	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) - -	116.50
Bonuri rurale ungare - - - - -	105.10
Bonuri cu clasa de sortare - - - -	105.10
Bonuri rurale Banatŭ-Timişŭ - - -	105.10
Bonuri cu cl. de sortare - - - -	105.10
Bonuri rurale transilvane - - - -	105.10
Bonuri croato-slavone - - - - -	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ - - - - - - - -	99.60
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	131.75
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului - - - - - - - - -	125.70
Renta de hârtiă austriacă - - - -	82.55
Renta de argintŭ austriacă - - - -	83 05
Renta de aurŭ austriacă - - - - -	111.35
Losuri din 1860 - - - - - - - -	140.75
Acţiunile băncei austro-ungare - -	866.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	313.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	311.40
Galbeni împĕrătesci- - - - - - -	5.67
Napoleon-d'ori - - - - - - - -	9.54½
Mărci 100 împ. germane - - - -	59.10
Londra 10 Livres sterlinge - - - -	120.64

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Cătră onorații cetitori!

„Gazeta Transilvaniei“ întră în anulŭ alŭ 52-lea alŭ esistenței sale.

Nenumĕratele dovedĭ de simpatiă și de încredere ce le-a primitŭ acestŭ organŭ de publicitate din partea Românilorŭ de pretutindenĭ cu ocasiunea aniversării a cincĭdecea a esistenței sale suntŭ cea mai viuă și mai puternică mărturiă pentru atitudinea sa politică și națională.

Răzimatŭ pe încrederea publicului românŭ și condusŭ de iubirea de patriă și de datoria ce o are cătră sfânta causă a românismului, organulŭ nostru n'a pregetatŭ de a aduce, mai alesŭ în cei dece anĭ din urmă, însemnate jertfe pentru a corespunde totŭ mai multŭ cerințelorŭ timpului și trebuințelorŭ cetitorilorŭ sĕi.

Astfelŭ dela 1 Ianuarie 1881 *„Gazeta Transilvaniei“* a începutŭ sĕ apară de trei orĭ pe sĕptĕmână totŭ cu prețulŭ de până atuncĭ, ér dela 1 Aprilie 1884 apare în fie-care dĭ, érășĭ cu acelașĭ prețŭ, căcĭ cei 2 fl. adăugațĭ acoperŭ numai cheltuielile înmulțite cu portulŭ postalŭ.

De atuncĭ încóce amŭ făcutŭ totŭ ce ne-a statŭ în putință spre a aduce îmbunătățirĭ atâtŭ în redactarea diarului câtŭ și în întocmirea sa esterióră, pentru care scopŭ amŭ isbutitŭ ca diarulŭ sĕ-șĭ aibă tipografia proprie.

Nu-i vorbă, multe se cerŭ astădĭ dela unŭ diarŭ, mai alesŭ când elŭ este chiămatŭ a servi causei unui poporŭ atâtŭ de multŭ prigonitŭ de sórte. Prin urmare nu putemŭ dice că amŭ ajunsŭ la capĕtulŭ îmbunătățirilorŭ.

Din contră, astădĭ când, ca nicĭodată până acuma, posițiunea diaristicei nóstre s'a agravatŭ; când atâtea loviturĭ sunt îndreptate asupra ei cu vehemență așa de mare; când procese peste procese, condamnărĭ la închisóre șĭ amende în banĭ o împiedecă în munca și stăruințele ei de a da pe față tóte nelegiuirile, prigonirile și asupririle și de a lupta pentru recâștigarea drepturilorŭ poporului românŭ: se cere dela noi sĕ ne încordămŭ puterile cu îndoită energiă și sĕ continuămŭ lupta cu curagiu neînfrântŭ, întroducĕndŭ nouĕ reforme, pentru ca *„Gazeta Transilvaniei“* nu numai sĕ corĕspundă mai multŭ chiămării sale, ci sĕ se facă cu putință ca principiile salutare naționale ce le propagă sĕ pótă pĕtrunde până și în coliba țĕranului.

Condușĭ de aceste vederĭ, voimŭ sĕ facemŭ și cu începerea anului viitorŭ mai multe esențiale ameliorărĭ în diarulŭ nostru.

Pe lângă programulŭ, ce l'amŭ observatŭ până adĭ la redactarea foii, suntemŭ decișĭ a cultiva mai multŭ și unele terene, cărora până acuma póte nu le-amŭ putută da atențiunea cuvenită.

Spre scopulŭ acesta amŭ avutŭ fericirea a concentra împrejurulŭ nostru *unŭ numĕrŭ însemnatŭ de bărbați cu cunoscințe speciale*, carĭ vorŭ colabora regulatŭ la fóia nóstră, așa ca materialulŭ ce'lŭ va conține sĕ fiă câtŭ mai variatŭ, instructivŭ și acomodatŭ trebuințelorŭ poporului, nu numai pe tĕrĕmulŭ politicŭ, literarŭ și socialŭ, ci ținĕndŭ deopotrivă sémă și de interesele sale din punctŭ de vedere alŭ economiei, educațiunei și higienei, alŭ afacerilorŭ sale cu autoritățile cu carĭ vine mai desŭ în atingere și alŭ trebilorŭ sale financiare și comerciale.

Afară de aceea câștigându-ne convingerea, că după împrejurările poporului nostru unŭ diarŭ cotidianŭ nu este în stare a pĕtrunde în tóte păturile sociale — parte mare din causa prețului lui — și astfeliu sciind că se sémte trebuința de a i se face cu putință orĭ și cărui Românŭ, care scie ceti, ca sĕ fiă informatŭ despre interesele și trebuințele lui, **ne-amŭ decisŭ ca dela anulŭ nou 1889 înainte sĕ mărimŭ în modŭ destulŭ de însemnatŭ prin adausurĭ numerele nóstre cu data de Duminecă și sĕ le întocmimŭ și sĕ le redactămŭ astfelŭ, ca sĕ intereseze pe orĭ și ce cetitorŭ și sĕ se pótă abona și separatŭ.**

Deschidemŭ dér abonamentŭ la *„Gazeta Transilvaniei“*, care deși mai bogată în materialŭ, va costa ca și până acuma *12 fl. v. a. pe anŭ* și în deosebĭ pentru aceia, cărora împregiurările nu le értă de a abona întregŭ diarulŭ, deschidemŭ abonamentŭ separatŭ la *numerele cu data de Duminecă* ale *„Gazetei Transilvaniei“*, carĭ vorŭ costa **pe anŭ numai 2 fl. v. a.**

Rugămŭ pe abonații noștri de până acuma, ca sĕ stăruiască pe câtŭ le va sta în putință în cerculŭ domniilorŭ lorŭ pentru lățirea „Gazetei Transilvaniei“ precum și pentru rĕspândirea în poporŭ a numerelorŭ cu data de Duminecă, ce se potŭ abona și separatŭ.

Redacțiunea.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI“

Prețulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
„ șése lunĭ . . . . 6 fl. —
„ unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România și străinătate:

pe trei lunĭ . . . . 10 francĭ
„ șése lunĭ . . . . 20 „
„ unŭ anŭ . . . . 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

pe anŭ . . . . 2 fl.
pe șése lunĭ . . . . 1 fl.
pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România și străinătate:

pe anŭ . . . . 8 francĭ
pe șése lunĭ . . . . 4 „
pe trei lunĭ . . . . 2 „

Abonamentele se facŭ mai ușorŭ și mai repede prin **mandate poștale.**

Domniĭ, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ și a aráta și poșta ultimă.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Avisŭ d-lorŭ abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonați, că mai avemŭ din anii trecuțĭ numerĭ pentru complectarea colecțiunilorŭ „Gazetei“, precum și câteva întregĭ colecțiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administrațiune în casŭ de trebuință.

Administraț. „Gaz. Trans.“

Ad. 9924—1888. 2,3—1
tkv. számhoz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassoi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság, közhirré teszi, hogy Tataru György és Resnován György volkányi lakós végrehajtatónak Skiopu Avrám alias Sánta végrehajtást szenvedő elleni 1116 frt. 89 kr., 73 frt. 14 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a brassoi kir. törvényszék területén levő, Ujfalu község határán fekvő az ujfalusi 771 sz. tkben A+a foglalt 445/2 és 2689 hr. sz. vagy az ujfalusi 129 sz. tkben A+a foglalt 390, 391, 1591 hr. sz. fekvőkre és pedig a 445/2 hr. sz. 160 frt. a 2689 hr. sz. fekvőre 6 frt. 50 kr., a 390 és 391 hr. sz. fekvőre 160 frt. és 1591 hr. sz. fekvőre az árverést 2 frt. 50 krban ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennti ingatlanok az *1889 évi Február hó 4-ik napján délelőtt 9 órakor* Ujfalu község irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alol is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-us értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1888 évi November hó 21-én.

A kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság.

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ mixtŭ Nr, 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașovŭ